

Л. Л. Коссовски

Шуга - книги

1932 . Посети - К. Рагун, А. Ансик, Ј. Зоржевски.
Скопје - 15 стр.

Забелешка. Книгата е со посвета од
Кого Рагун на Зеданур Шингеровиќ -
1932 септември - Скопје -

1932

К. РАЦИН А. АКСИЙ ИГОРЬЕВИЧ

Број
Др. Мандариќ
К. Рајин
1932. - Септември
- Ниврџ

1932

К. РАЦИН
Ј. ЂОРЂЕВИЋ
А. АКСИЋ

СКОПЈЕ

1932

НАСЛОВНУ СТРАНУ ИЗРАДИО К. РАЦИН

К. РАЦИН
ИЗДАВАЧ
М. А. ДОНО

К. РАЦИН

ВАТРОМЕТ

Загонетно огрнут плаштом Дух Свију Ствари застаје у ходу
тајанством пошкропљени пути дијалектички скрећу улево:
злокобно штрче мртви димњаци фабрика у небо
злослутно умукле пискаве сирене
и локомобиле, динамо - машине
и Волта - метри —
укочено
стали.

Лагано
попут немог трзаја сунцосмираја
наступа апокалиптична ноћ, и
невероватно!
као облачна сен плази поврх свију ствари неумитна
Противуречност,
обарајући мамутском снагом громобране света!

Противуречност!

Педесет милиона скапаба од глади,
а свет се дави у изобиљу,
педесет милиона је сувишно за ову планету
и они се могу селити на Марс, на шести и седми континент
само не овде,
само не у порама грбабе планете Земље
где је стопа свака
мета
профита
бога злата,
или овде
где срж балканске земље
сише француско злато!

Све су ствари постале коначан чвор!

Небом се титрају одблесци далеких пожара,
тресе се грбаба кугла —
дубоко закопана у потсвести
тиња
и цепа мозгове оријашка мисао Коначне Промене,
коначног Расплета
и великог Разрешења —
гле!
из пушљивих предграђа не избија
филантропска строфа
већ мржња!

Подмукли тресаћ тутњи махнито —
коначан Расплет динамитском чежњом
завршава предисторију света —
обамо!
синови челика
великих коксових пећи,
децо земљине утробе
и огромних динамо - машина —
обамо неимари!

Минирана је сабласт бога Тишине и Реда,
господин бог се дави у златном грчу,
на Вал Стриту је паника —
величанствен ватромет противуречности
открива вам пут дабно снебаног континента,
немоћан је стари бог за ноће ствари и ноћи ред
и пао је у диалектичку клопку —
неимари на кормилу
право на шести континент!

Беда окреће своју другу страну —
каква тужаљка, ритам или плач!

Гори!
Небо гори!
Крваре небо варнице чудесног ватромета,
на истоку пуца праскозорје,
свиће —
на гаришту горућих противуречности
стоји путоказ —
и диновски Човек
мишицом, гвожђем и муњом
гради —
Ноби Свет!

Гледајте!
Гледајте!

Отворите очи,
уши
и уста!

Обамо мишице
умови,
прецизна мисао —
смелост!

То није да небо у задњим одблесцима сунца пербезно крвари,
то нису водена огледала и сличне измишљотине

беспослених будала,

то је агонија једног умирућег реда ствари,
ломњаба и крах
тајанствено знамење вапијућих за променом
и свеобухватно откупљење
у нама самим,
бан нас,
последњи пут
за увек!

Гледајте!

Свиће!

У противуречностима!

А. АКСИЋ

ОЧИ РАДНИКА У ЈЕСЕЊЕ ЈУТРО

Свакога јутра, раднога дана и празника,
кад проћем улицом, најширом улицом града,
не избегну ми молбени погледи широких очију радника
и гладна уста што затворена питају: има ли рада?

Не избегну ми ни њихове жудње, ни кретње
уморне, тешке, ни угушене пожуде мушке.
Ко да из њихових бедних појава ничу претње:
„Залуду нам што носимо алат уместо пушке“.

Не избегну ми ни њихове радости,
мале радости што се једва прихватају за зене.
Покрај њих пролазе слушкиње, пуне младости (!),
кашљуцаби старци и туберкулозне жене.

И њих боли што морају да гледају пожутело лице,
исисано болешћу и глађу, што пати.
За женом се вуче босонога дете, кроз све градске улице,
и они виде: заједно просе син и мати.

ПИСМО МАЈЦИ

Мајко, не плачи и не крши руке своје
и у плачу не расипај лудо речи.
Знам сав бол и све патње твоје —
много је боље сада здравље моје.
Ето, јесен је сада на прагу,
и суморност дана завејаће блатњабе улице
што ће тужити за лишћем високих дрвета
и за њиховим великим крошњама.
Мајко, мене не бије више она сета,
што ми је раније тако често падала на лице
и обавијала чудним прошњама:
буди сам, увек сам и увек сам.
Крај мене је сада девојка са очима упртим у мене
и у мој смех.
Она је била некада најдивнија у своме малом граду,
а сада, покаткад, она лудо шири своје зене
и са чежњом гледа у мене.
Била је болесна од туберкулозе
и од умора. Каже: све јој то од нервозе
наслеђене од оца и од рада
у загушљивим радионицама.
Сада се опоравља,
те, поред мене, и она те поздравља.

Син је, болестан, писао својој мајци
своје чежње
и тежње.

Али јесен је дошла
и прошла.

Пролеће је лишћем окитило два свежа, загрљена гроба.

К И Ш А

Киша сваки дан пада
на руке што су немоћно пружене,
на очи што су упрте у пролазнике;
на очи мртве и без нада
излива се киша немилице,
киша бола и нечујних патња.

Гладни, по граду милост просе
људи а не далеког неба, које
земљу богатом жетвом дариба.
Дрхћући, људску несрећу носе:
богат свет у житницама благо скрива.

Киша сваки дан пада,
киша очаја и бола...

Ј. ЂОРЂЕВИЋ

Хајдете браздом, о болоби моји драги, хајдете.
И ја сам во као и ви. Ја на вама орем,
а на мени ору други.
Па када се ја ослободим ослободићете се и ви
јарма
и обих тешких колеса.

Знам ја да ви не умете да кажете да сте уморни,
већ само полегнете у орању
и тужно мукнете за травом у пољу,
за младим храстовим лишћем
и водом што избире испод камењара.

Хајдете, о хранитељи моји и моје деце,
и моја је патња велика као и ваша.
Сутра ће нова поколења ову земљу орати.
Ватра и бензин вући ће тешки гвоздени плуг.
Ја ћу бити слободан човек,
а ви ћете се на либади, с бакарним звоном о брату,
весело с кравама играти.

Многи су још пре нас крварили на овој земљи,
као што и ми данас крваримо и клешемо из ње хлеб.
Загорчао је, живот и постали смо робови рада,
робови земље и плуга.
Ја, још као дете у колевци,
а ви кад вас је сунце, кроз пукотине шталских врата,
први пут као телад огрејало.

Ви вучете и теглите,
ја за вама држим плуг и сејем, и просипљем жито.
Све на божији ризик.
А ко зна да ли ће штогод и родити?
Јер Бог, кад му је драго, пусти кишу или град.
И ако роди,
доћи ће људи из града и однеће све.

С муком смо се родили,
с муком живимо,
а у нади умиремо да ће људи створити бољи живот
у овој дивљој балканској земљи,
где нема фабричких димњака,
и где уместо фабричких сирена ричу магарци на либадама.

По глобусу хода и пева,
чекићем туче и раскива
нови крвави човек, орач са раздрљеним грудима.
Хода и пева и трактором оре екватор.

Ова јесења промена времена дражи ме на побраћај крви.
Живим ја, и пас на синциру живи и лаје...

О браћо моја, о другови моји,
ево ме где се распињем у муци,
као што се и ово друштво, у коме живимо, распада и труне,
пропада и тоне,
и даби у калу.

На уснама мојим тежак зарђао катанац.
Хтео бих и имао бих много, много да говорим...
Речи се у мени гуше...
Крваве су и гнојне јагодице на мојим радничким прстима.

Некада, као млад и здрав сеоски момак, пун снаге и здравља,
радио сам на грађевини као обичан радник
и носио малтер и циглу.
Хлебом се хранио.

Киптао је и дизао се мој живот...
Једанпут недељно одилазио сам у влажне избе јавних локала.
Љубио и миловао лице неке сироте болесне блуднице.
Гасио своју жеђ...

Али њена болест разгранала се и по мени.
Њена болест ухватила је дубоки корен у моме месу,
и сад расте, буја и кипи...
Сад болује она, болујем и ја, и све око нас болује...

О, колико је наивна и глупа сва медицина, која хоће да излечи
Корен је наше болести ово друштво, и мене и њу.
и када буде излечено оно бићемо излечени и ми.

Оженио бих се одавно
и не бих данас имао и носио у жилама нечисту крв.
Али како и од чега живети?
О, себе бих да посечем и бацам псима!
О, крвљу бих својом да попрскам и залијем све градске тротоаре!

Мати је моја у овом друштву ради коре хлеба постала патница.
Отац слуга и роб.
А шта друго могу бити ја?
Него сиромах, који вечито ради и ствара, и опет не може да живи.

Доћи ће и мојој патњи крај,
доћи ће, о хоће,
о мора доћи!

ПРОПРАТНИЦА УЗ РАДНИЧКИ ЧЕК

Очева четрдесница иде, белиш, и чека његов гроб походе и дарове,
Наталка још увек иде за говедима боса,
Милана нису примили у школу,
јер није имао уписнину, ћачку капу и књиге.

Па шта ћу ја? Шта ћу ја свему томе?
Ја са разапетим крилом слепог миша — уместо лица!
Ја мали, механизирани, десеточасовни део једне машине.
Ја словослагач, и штампар, и црвљар, и отац металне лажи —
шта ћу ја свему томе?

Тек јутрос послах вам две стотине динара.
Купите брашна и соли.
Добрага очев гроб! Плаћене молитве и четрдеснице!
Приче су то, и лажи, и црви, и лешине.

Идућег пута купићу Наталки опанке.
Отсецаћу по пола од сваког крвавог дана да вама нешто пошаљем.
А сутра, кад изнемогнем и останем без рада —

Шта онда?
Машина ће наћи ноге руке, но моје руке неће машину.
А ја сам сав део ње, механизирани део ње, само ње.
И куда онда?
Но, добићења ...

* * *

Живим и чезнем за једним угарком батре
и топлотом своје крви.

На горчинама срца прегорео бих живот
за све нас,
несрећно рођене под овом прегорелом планетом.
Под манастирским кубетима извиру широке реке лажи ...

За брег је синцирима безана крвава лопта земљина.
Под земљом у понору рађа се сунце ...

ЦЕНА 5 ДИИ.